

משימת "חיזור" בעקבות שיר השירים

שירים מאפשרים התבוננות על רוח התקופה, היכרות עם התרבות והבנה של מה שמקובל ואהוד בקרב צעירים ומבוגרים כאחד. הפרק הפותח את מגילת שיר השירים מציג חיזור ואהבה בין הדמות הנשית המכונה "רעיה" לבין הדמות הגברית המכונה "דוד" (זהו כינוי בלבד, אין כאן קשר לדוד כקרוֹב משפחה). בצידה של מערכת היחסים ביניהם קיימים גם קשיים ואתגרים.

קראו את שיר השירים פרק א' היעזרו באתר 929 כדי לקבל פרשנויות לפסוקים

ט לִסְסָתִי בְּרֻכָּבִי פָרְעָה, דְּמִיתִיהָ רַעֲיָתִי. י נָאוּ לְחַיִּיךָ בְּתָרִים,
צֹאֲרֶךְ בְּחֻרוֹזִים. יא תוֹרִי זָהָב נִעְשָׂה-לָּךְ, עִם נִקְדּוֹת
הַכֶּסֶף. יב עַד-שֶׁהִמָּלָךְ, בְּמִסְבּוֹ, נָרְדִי, נָתַן רִיחוֹ.

יג צֹרֹר הַמֶּר דָּוִד לִי, בֵּין שְׂדֵי יֵלִין. יד אֲשַׁכֵּל הַכֶּפֶר דָּוִד לִי.

הַכְרַמִּי עֵין גֹּדִי

טו הִנֵּה יָפָה רַעֲיָתִי, הִנֵּה יָפָה עֵינֶיךָ יוֹנִים

טז הִנֵּה יָפָה דָּוִד אֶף נָעִים, אֶף-עֲרֻשְׁנוֹ רַעֲנָנָה. יז קִרְוֹת

בְּתִינוֹ אֲרָזִים, רַחֲטָנוֹ (רַהֲטָנוֹ) בְּרוֹתִים.

א שִׁיר הַשִּׁירִים, אֲשֶׁר לְשִׁלְמֹה. ב יִשְׁקֵנִי מִנְשִׁיקוֹת פִּיהוּ.
ג לְרִיחַ שְׁמִינִיכָה טוֹבִים. שְׁמֵן תַּחֲרֹק שְׁמִינִי;
ד מִשְׁכָּנִי. אַחֲרֶיךָ נְרוּצָה: הִבִּיאֲנִי
הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו, נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בָּךְ—נִזְכִּירָה דְּדִיךְ מִיָּין, מִיִּשְׁרִים
אֶהְבּוּךָ

ה שְׁחֹרָה אֲנִי וְנָאוּהָ, בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם; כָּאֵהֶלִי קָדָר, כִּירְעוֹת
שְׁלֹמֹה. ו אֶל-תִּרְאוּנִי שְׁאֲנִי שְׁחֹרָתִי, שְׁשֻׁזְפָּתִי הַשֶּׁמֶשׁ; בְּנִי
אֲמִי נְחֹר-בִּי, שְׁמִנִי נִטְרָה אֶת-הַכְרָמִים--כְּרָמִי שְׁלִי, לֹא נִטְרָתִי.
ז הַגִּידָה לִי, שֶׁאֶהְבָּה נִפְשִׁי, אִיכָּה תִרְעָה, אִיכָּה תִרְבִּיצַי
בְּצִהָרִים: שְׁלֹמֹה אֶהְיָה כְּעֵטִיהָ, עַל עֲדָרֵי חֲבָרִיךָ.

ח אִם-לֹא תִדְעִי לָךְ, הִיפָּה בְּנָשִׁים; צֹאֲנִי-לָךְ בְּעֶקְבֵי הַצֹּאן, וְרַעֲנִי
אֶת-גֹּדִיתִיךָ, עַל, מִשְׁכָּנוֹת הָרָעִים.

* הפרק מצורף כאן, הפסוקים המסומנים בקו תחתון הם דברי הרעיה לדוד (הבחור)

אורך המשימה – עמוד אחד

שאלה 1 – החיזור אז והיום

1. כתבו בשפתכם האם וכיצד מחזר הבחור אחרי הבחורה? האם וכיצד מחזרת הבחורה אחרי הבחור? (לתשובה מלאה חובה להביא לפחות 2 התייחסויות לפרשנות מאתר 929 או ממקור פרשני אחר)
2. האם קיימים דמיון בין החיזור בין בני זוג היום לבין החיזור כפי שמצאתם אותו בפרק?

שאלה 2 – מעמד האישה בשיר השירים

1. קראו את הקטע הקצר בדף המקורות העוסק בשיר השירים. כותב המאמר מעלה אפשרות מעניינת ושונה בנוגע לשיר השירים. מהי האפשרות ועל מה הוא מבסס אותה?
2. מצאו בפרק א' פסוק אחד שמתאים לרעיון שמעלה כותב המאמר.

שאלה 3 – החיזור היום כפי שבא לידי ביטוי בשיר "ברבי" של סטטיק ובן אל

קראו את מילות השיר "ברבי" ואת הניתוח - הביקורת עליו בעמוד הבא

1. כיצד מתנהל החיזור בשיר "ברבי" (בין הבחור לבחורה ולהפך)? האם הוא שונה או דומה מזה המתואר בשיר השירים? נמקו.

2. קראו את הניתוח והביקורת על השיר. מצאו שתי דוגמאות בשיר שמתאימות לרעיונות שמועלים בביקורת (הביאו ציטוטים מהשיר) והסבירו מדוע שורות אלו מהשיר מתאימות לביקורת. הביעו את דעתכם ביחס לשורות אלו, האם אתם מסכימים עם הביקורת?

דף מקורות

מתוך הרצאתו של פרופ' יאיר זקוביץ על שיר השירים

השוויון בין המינים בשה"ש מעלה את האפשרות ששירת המגילה לפחות בחלקה היא שירת נשים. הסטטיסטיקה מעידה כי חלקה של האישה במגילה רב מזה של הגבר. מתוך 117 פסוקים 52% ניתנים בפיה ורק 28% בפי הגבר. דמות האישה במגילה "מלאה" יותר מדמות הגבר: בעוד שהוא מדבר רק אליה, היא מדברת גם אל אחיה וגם אל בנות ירושלים.

הרעיה נועזת יותר מן הדוד: היא זו שיוזמת את ההתקרבות ביניהם ואת שיחותיהם. רק בשתיים משיחותיהם של האוהבים מסורה לגבר המילה האחרונה בעוד ששאר השיחות מסתיימות בדברי האישה.

בחינת דבריה של הרעיה לדודה מעלה שלא פעם ולא פעמיים היא לועגת לו, "עוקצת" אותו על דברים שאמר לה ובכך מעידה על היות חוכמתה רבה מחוכמתו. בשיר השירים ריבוי חלומות: בין חלומות ממש ולבין חלומות בהקיץ וכולם חלומות של הנערה.

לאור פרטים המעידים שהאישה אינה נחותה מן הגבר בשיר השירים אלא היא אף עולה עליו, אין לשלול את האפשרות שבשונה מספרי המקרא האחרים, לפחות חלק משירי המגילה שיר השירים חוברו בידי נשים.

השיר "ברבי"

השיר "ברבי" בביצוע צמד הזמרים לירז רוסו ובן אל תבורי עוסק גם הוא באהבה ובחזון. השיר מלווה במנגינה קצבית בסגנון היפ-הופ. הוא הפך במהרה פופולרי ביותר בתחנות הרדיו וכן באירועים חברתיים של מבוגרים, בני נוער ואף ילדים. לפי ויקיפדיה¹: "השיר הוא שיר אהבה שהזמר שר לאהובתו הבלתי מושגת".

מתוך ניתוח ביקורתי של השיר "ברבי"

השיר "ברבי" מנרמל התנהגויות אלימות כלפי נשים, בהן הטרדות מגדריות ומיניות, כפייה והחפצת נשים. ביסוסה של תרבות האונס מתקיים באמצעות השיר כאשר הוא מתיימר להיות רומנטי, קליל, שמח, ואף לפנות לקהל צעיר אך למעשה הוא מגלם בתוכו מסרים סקסיסטיים ואף אלימים כלפי נשים. הדובר מפנטז על אישה שהיא "בובה תמיד בכל תמונה", כלומר לא על אהובה אנושית בשר ודם שיש לה אופי ורצונות אלא על יופי חיצוני שמופיע בתמונה אותה ניתן לתפוס באמצעות חוש הראייה בלבד. הוא אינו מעוניין להחיות את האישה שבתמונה אלא להפך, "התעוררותה לחיים רק תהרוס את הפנטזיה" (וולף, 2004, עמ' 163). הדובר אכן מעיד על עצמו: "אני טורף" בעוד היא "חלבת כמו תנובה". כבעל חיים האורב לטרפו הוא מחכה לרגע המתאים בו יוכל לפעול ולכבוש את יעדו. כך למעשה מבסס השיר את הרעיון לפיו על האישה להיות קשה להשגה ולתפוס את מקום הטרף במשחק הציד הגברי.

עוד עולה מהשיר התפיסה כי מרגע שהחליט הדובר כי הוא חושק באותה אישה, למעשה אין אפשרות אחרת מלבד מימוש אותה תשוקה שלו כלפיה. בהתאם לאמונה זו, היא חייבת להיענות לו ולאפשר לו לממש את הזכות שלו עליה. אחד ממאפייני הכוח הגברי היא הכפייה של מיניות גברית על נשים באמצעות השרשת הרעיון כי דחף מיני מקנה לגבר זכות על גופה של אישה וכי דחף זה הינו בלתי נשלט ולא יכול להיענות בשלילה.

שיר זה דומה לסיפורי אגדה עליהם גדלנו המתיימרים להוות פנטזיה רומנטית אך מגלמים סטריאוטיפיים של מגדר ויחסי כוח, בהם נשים מזוהות עם כניעות וגברים מזוהים עם שליטה. השיר מגלם את השאיפה של הדובר להיות זה

¹ "ויקיפדיה" כאנציקלופדיה שיתופית משקפת חכמת המונים המספקת מידע כללי מוסכם ובלתי משוחד (Maurer & Kolbitsch, 2006).

שמשיג את האישה, אך חשוב לא פחות מכך, להיות הראשון שעושה זאת. יותר מאשר המימוש של הקשר שהוא כל-כך חושק בו, חשוב לו להיות זה שמנצח ומשיג אותה לפני כל השאר וזה גם אחד הגורמים למשיכה המינית שלו כלפיה.

[קישור לקריאת כתבה נוספת בנושא מאתר WALLA](#)